

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot
 wijziging van de VAREME van 28 oktober 2016, wat betreft een
 aantal procedurele aspecten
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Met het decreet van 26 januari 2024 over de programmatische aanpak stikstof werden een aantal bepalingen van het Mestdecreet gewijzigd. Zo onder meer aangaande de nutriëntenemissierechten en de nultbemesting. De uitvoering van de overeenkomstige artikelen uit het Mestdecreet is reeds uitgewerkt in de VLAREME. Ten gevolge van de wijzigingen door het decreet van 26 januari 2024 over de programmatische aanpak stikstof is het voor de duidelijkheid aangewezen aan de bepalingen van de VLAREME een beperkt aantal, eerder technische, aanpassingen door te voeren. Voorliggend besluit actualiseert daarom de VLAREME op deze punten.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Omgeving

Beleidsveld: Omgeving en Natuur

ISE 12. Water

SD7. De nutriëntenverliezen vanuit de land- en tuinbouw naar het oppervlakte- en grondwater verder verminderen

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Voorliggend voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering actualiseert de VLAREME van 28 oktober 2016, voor wat betreft een aantal aanpassingen aan het Mestdecreet die door het het decreet van 26 januari 2024 over de programmatische aanpak stikstof doorgevoerd werden.

Het werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2024/240 van 1 juli 2024.

De Inspectie van Financiën verleende op 4 juli 2024 een gunstig advies. De minister van begroting heeft zijn akkoord gegeven op 18 juli 2024, op voorwaarde dat:

- de budgettaire impact wordt opgevangen binnen het budgettaire kader zoals uiteengezet in de conceptnota PAS van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0068/2) (mits het Vlaams Parlement de desbetreffende begrotingen goedkeurt) en dit niet kan leiden tot een bijkomende meervraag;
- de opvragingen uit de PAS-provisie deel uitmaken van een apart dossier op de Vlaamse Regering.

De VTC gaf een gunstig advies op 10 september 2024, zij het dat de volgende voorwaarden werden gesteld:

- de rechtvaardigingsgrond opnemen in het ontwerp of de nota;
- de verwerkingsverantwoordelijke opnemen in het ontwerp in afwachting van een aanpassing van het decreet;
- de gegevensstroom naar de subsidiedatabank opnemen in het ontwerp en beschrijven;
- de bewaartermijnen, of minstens criteria die toelaten om de bewaartermijnen te bepalen, opnemen in het ontwerp en deze verantwoorden in de nota;
- de nodige maatregelen nemen voor de juistheid van de gegevens;- de transparantiemaatregelen uitwerken;

Om hieraan gevolg te geven werd het volgende ondernomen:

- Wat de rechtvaardigingsgrond voor de gegevensverwerking betreft kan verduidelijkt worden dat deze verwerkingen inderdaad kaderen in een taak van algemeen belang, zijnde correct dossierbeheer voor de toekenning van compensatievergoeding aan de hiervoor in aanmerking komende landbouwers, met inachtneming van de Europese regels inzake staatssteun en de overdracht van nutriëntenemissierechten.
- Inzake de door de VTC plots aangehaalde gegevensstroom naar de subsidiedatabank moet opgemerkt worden dat dergelijke gegevensstroom niet het voorwerp van het ontwerp uitmaakt of hierin gevisieerd wordt, en dat er deze dan ook niet in wordt opgenomen ;
- Een nieuw artikel brengt een wijziging aan in artikel 12 van de VLAREME, wat nu de expliciete aanduiding van de VLM als verwerkingsverantwoordelijke bevat, evenals de regeling van de bewaartermijn, het nemen van maatregelen inzake de integriteit en bescherming van de persoonsgegevens en het verzekeren van transparantie inzake de verwerking van persoonsgegevens.

Bij de principiële goedkeuring werd de minister gelast het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit te vragen. Gelet op het feit dat de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens intussen een correcte aanmelding bij de Europese Commissie heeft doorlopen en aldus een bevoegde toezichtinstantie uitmaakt in de zin van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, volstaat het advies van de VTC en betreft het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit niet langer een noodzakelijke wettelijke verplichting.

De Raad van State bracht op 27 november 2024 advies nr. 77.163/16 uit. In zijn advies maakt de Raad van State opmerkingen over de volgende punten:

- 1) In de punten 3 t.e.m. 5 worden enkele opmerkingen gedaan inzake de rechtsgronden voor dit besluit, dewelke zij herneemt in het punt 8. Naar aanleiding daarvan is de aanhef van voorliggend besluit dienovereenkomstig aangepast.
- 2) In de punten 6.1 en 6.2 wijst de Raad van State op haar eerder advies nr. 73.654/1, waarbij zij het onvoldoende aanwezig zijn op decretaal niveau van de essentiële elementen van de verwerking van de persoonsgegevens, zoals met dit ontwerp van besluit beoogd wordt, opmerkt, alleszins voor de maximale bewaartermijn. Wat betreft de vermeende afwezigheid van een bewaartermijn kan er verwezen worden naar de bewaartermijn van vijf jaar voor stukken opgemaakt in het kader van het Mestdecreet, zoals vermeld in art. 1.3.1. van de VLAREME. Aanvullend kan verwezen worden naar het voorstel van decreet tot aanpassing van het Mestdecreet, middels dewelke de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens wordt omschreven. Tevens wordt art. 4 van dit ontwerp van besluit, dat naar aanleiding van de opmerkingen van de VTC werd opgesteld, door deze decretale regeling uit dit ontwerp van besluit gehaald, aangezien dit door de verankering op decretaal niveau, zonder voorwerp is.
- 3) In de punten 7.1 en 7.2 wijst de Raad van State erop dat zij meent dat het door haar eerder gedane staatssteunvoorbehoud ook van toepassing is op voorliggend ontwerp van besluit, gelet de hoogte van de bedragen zoals opgenomen in artikel 1 van dit besluit. Wat dit betreft kan gesteld worden dat de vergoeding te kwalificeren is als een schadeloosstelling voor de betrokken bedrijven. De in te voeren nulbemesting komt er in de feiten immers op neer dat de getroffen bedrijven op de betrokken percelen hun activiteiten niet langer kunnen uitoefenen. De vergoedingsregeling die in dit besluit is vermeld is dan ook een compensatieregeling, waarmee er een schadeloosstelling aan de betrokken wordt toegekend, voor de gedwongen stopzetting van hun activiteiten op de betreffende percelen, en betreft geen staatssteun

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met de inwerkingtreding van het decreet van 26 januari 2024 over de programmatische aanpak stikstof werden er een aantal wijzigingen doorgevoerd aan het Mestdecreet.

Zo werden de bepalingen inzake de overname van nutriëntenemissierechten vereenvoudigd en aangepast. Huidig artikel 34 van het Mestdecreet voorziet in een standaardreductie van 25% bij een overname van nutriëntenemissierechten. Deze standaardreductie wordt evenwel in een aantal, in artikel 34 omschreven, gevallen niet toegepast. Hierbij wordt ook verwezen naar het begrip 'personenvennootschap'.

Gelet op het gegeven dat het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, noch andere relevante wetgeving, geen definitie bevat van dit begrip, was er onduidelijkheid gerezen over de toepassing van dit begrip. Met de voorliggende wijziging wordt er tegemoetgekomen aan de vraag naar verduidelijking en wordt bepaald welke vennootschappen gevat worden door het begrip 'personenvennootschap', als vermeld in artikel 34 van het Mestdecreet.

Daarnaast werden er bepalingen ingeschreven die betrekking hadden op de van rechtswege annulering van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten. Huidig artikel 35 van het Mestdecreet stelt ter zake de relevante regels vast. Echter, in bepaalde gevallen kan de van rechtswege annulering van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten, vermeld in artikel 35 van het Mestdecreet, samenvallen met de annulering van de niet-gefulde nutriëntenemissierechten in het kader van een overname, vermeld in artikel 31 van het Mestdecreet. Met name kan er dan de situatie ontstaan dat er voor de niet-invulling van een bepaald jaar twee maal wordt gereduceerd. Om een

dergelijke dubbele annulering te vermijden wordt er voorzien in een wijziging van artikel 7.4.3.2 van de Vlareme.

Naast wijzigingen met betrekking tot de nutriëntenemissierechten, werden er ook enkele aanpassingen doorgevoerd met betrekking tot de zogenaamde nulbemesting, met name de gebieden waar bemesting beperkt is tot rechtstreekse uitscheiding via begrazing van maximaal 2 grootvee-eenheden per hectare en per jaar. Met het stikstofdecreet werd het toepassingsgebied van de nulbemesting verruimd en werd er daarnaast ook gekozen voor een versnelde invoering van de nulbemesting binnen habitatrichtlijngebied. Aan deze verruimde en versnelde invoering van de nulbemesting werd ook een flankerend beleid gekoppeld.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het voorliggend voorontwerp van besluit bevat vijf artikelen.

Artikel 1 voegt in de Vlareme een nieuw artikel 3.2.6 en een nieuw artikel 3.2.7 in.

Het nieuwe artikel 3.2.6 heeft betrekking op de aanduiding van de percelen die onder nulbemesting vallen. Inhoudelijk is dit gebaseerd op de procedure die nu reeds bestaat voor de aanduiding van percelen onder nulbemesting in geval van nieuwe afbakeningen van ruimtelijke uitvoeringsplannen en die terug te vinden is in de artikelen 3.2.1. tot 3.2.5. van de Vlareme.

Bij de aanduiding wordt gebruik gemaakt van het begrip “tot het bedrijf behorende landbouwgronden”. Dit is een vaste term in de mestregelgeving, waarvan de definitie terug te vinden is in artikel 3, §3, 7°, van het Mestdecreet, en die luidt als volgt:

“7° tot het bedrijf behorende landbouwgronden: de landbouwgronden die op 1 januari tot de exploitaties die deel uitmaken van het bedrijf behoren. De Vlaamse Regering kan, in afwijking hiervan, een ander criterium vaststellen voor het bepalen van de tot het bedrijf behorende landbouwgronden;”.

De Mestbank zal de aanduiding van de betreffende percelen zo snel mogelijk uitvoeren en het resultaat hiervan ter kennis brengen van de betrokken landbouwers via het Mestbankloket. De uitrol van deze berichtgeving zal grotendeels in 2024 voltooid zijn. Voor deze aanduiding is men echter afhankelijk van de beschikbaarheid van digitale gegevens over de ruimtelijke uitvoeringsplannen. Voor ruimtelijke uitvoeringsplannen die nog niet digitaal verwerkt zijn en voor recente of toekomstige ruimtelijke uitvoeringsplannen, zal de aanduiding dan ook pas later kunnen gebeuren.

Het nieuwe artikel 3.2.7 bevat de bepalingen omtrent de compensatievergoeding die in het kader van de verruimde en versnelde invoering van de nulbemesting door het stikstofdecreet ingevoegd wordt. De compensatievergoeding is de forfaitaire vergoeding, variërend van 12.500 tot 15.000 euro per hectare, afhankelijk van het jaar vanaf wanneer het bemestingsverbod ingaat.

Voor de forfaitaire vergoeding kan een vereenvoudigde procedure volstaan, aangezien de hoogte van de vergoeding en de vereisten waaraan voldaan moet zijn, beperkt zijn en rechtstreeks opgenomen zijn in het Mestdecreet. De beoordelingsruimte hiervoor is dan ook heel beperkt. Het voorliggend besluit bevat ter zake dan ook geen beleidskeuzes, maar betreft louter de praktische uitwerking van de procedure.

Naast de forfaitaire vergoeding, die in voorliggend besluit is uitgewerkt, zijn er in het Mestdecreet ook nog vergoedingen voorzien voor terreininvesteringen en een specifieke vergoedingsregeling voor bedrijven die ernstig getroffen worden door de nulbemesting (min. 20% van het areaal) en waarvan de leefbaarheid daardoor in het gedrang komt. Deze twee elementen van het flankerend

beleid inzake nultbemesting zullen in een later uitvoeringsbesluit verder uitgewerkt worden. De uitwerking van deze twee aspecten vergt immers enerzijds meer tijd, gelet op de meer complexere aard en onder meer het feit dat er voor de uitwerking van de regeling voor bedrijven waarvan de leefbaarheid in het gedrang komt een inrichtingsnota uitgewerkt moet worden (cfr. art. 41bis, §10, derde lid). Anderzijds is de beleidsruimte voor deze andere vergoedingen ook ruimer en vergt de uitwerking van dergelijke regelingen beleidskeuzes, die verder gaan dan hetgeen als lopende zaak beschouwd kan worden.

Tenslotte is er nog een aanpassing opgenomen die niet voortkomt uit de adviezen, gelet op het traject van voorliggend besluit en teneinde de betrokken landbouwers een redelijke termijn te gunnen om de aanvraag voor het jaar 2024 in te dienen, wordt de mogelijkheid tot het indienen van deze aanvraag met drie maand verlengd, zijnde tot 15 maart 2025.

Artikel 2 voorziet in de vervanging van artikel 7.4.2.2. van de Vlareme. De wijziging houdt een nadere verduidelijking in van het begrip ‘personenvennootschap’. Naast de commanditaire vennootschap en de vennootschap onder firma wordt ook de besloten vennootschap waarvan alle aandelen op naam van een natuurlijke persoon zijn en de naamloze vennootschap waarvan alle aandelen op naam van een natuurlijke persoon zijn beschouwd als een personenvennootschap, als vermeld in artikel 34 van het Mestdecreet. Het is hierbij van belang aan te stippen dat, volgens de bepalingen van de VLAREME (art. 7.4.2.1.), bij een overname van nutriëntenemissierechten naar personenvennootschappen, bij de aanvraag de nodige stukken gevoegd moeten zitten, zoals onder meer een kopie van het meest recente aandelenregister. Tegelijk voorziet het Mestdecreet ook (art. 34, §1, negende lid), dat bij een aandelenoverdracht hiervan melding gedaan moet worden aan de Mestbank. De landbouwer moet dus steeds zijn meest recente aandelenregister overmaken aan de Mestbank zodat opgevolgd kan worden of aan de voorwaarden, zoals onder andere het feit dat alle aandelen op naam staan van een natuurlijke persoon, voldaan is.

Daarnaast wordt in dit artikel ook verduidelijkt dat een maatschap, voor wat betreft de bepalingen rond de overdracht van nutriëntenemissierechten, beschouwd moet worden als een groepering.

Beide bepalingen verduidelijken enkele begrippen die een belangrijke rol spelen bij de overdracht van nutriëntenemissierechten. De hangende overdrachtdossiers zullen bij de verwerking ervan afgehandeld worden overeenkomstig de hier aangebrachte verduidelijkingen.

Artikel 3 wijzigt artikel 7.4.3.2. van de Vlareme. De wijziging houdt een aanpassing in van de berekening van de niet-ingevulde nutriëntenemissierechten in het kader van een overname, vermeld in artikel 31 van het Mestdecreet. Door de aanpassing van de berekening wordt vermeden dat de niet-invulling in een bepaald jaar wordt meegenomen in de berekening van de niet-invulling, in toepassing van artikel 35 van het Mestdecreet, en van de niet-invulling, vermeld in artikel 34 van het Mestdecreet.

Artikel 4 bevat de uitvoeringsbepaling.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend besluit betreft enkel aanpassingen die technisch van aard zijn. In die zin dat het voornamelijk gaat om verduidelijkingen en procedurele aspecten inzake nultbemesting en de

nutriëntenemissierechten, die geen effect hebben op de budgettaire impact van de betreffende regelingen.

Voor beide aspecten geldt met name dat het hier de uitwerking betreft van wijzigingen aan het Mestdecreet ten gevolge van het decreet van 26 januari 2024 over de programmatische aanpak stikstof. De budgettaire impact van deze aspecten (in casu voor wat betreft het aspect nultbemesting, aangezien de hier doorgevoerde uitwerkingen rond NER geen budgettaire impact hebben) werden door de Vlaamse Regering begroot bij de besluitvorming over de programmatische aanpak stikstof en de nodige kredieten werden hiervoor via de PAS-provisie ter beschikking gesteld (zie VR 2022 2302 MED.0068-2 CN PAS). Gelet op de beperkte inhoudelijke impact van voorliggend besluit, worden de uitgaven die met voorliggend besluit gepaard gaan, opgevangen binnen de hiervoor in het kader van de PAS voorziene kredieten.

Voorliggend besluit heeft geen verruiming van de voorziene uitgaven tot gevolg. De geraamde budgettaire impact in het kader van de PAS is voor deze aspecten nog steeds actueel en blijft dan ook ongewijzigd, hetgeen betekent dat deze uitgaven dan ook opgevangen kunnen worden binnen het hiervoor voorziene krediet.

Gelet op dit alles kan dan ook geconcludeerd worden dat voor dit besluit geen bijkomende budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid verwacht moet worden.

De Inspectie van Financiën verleende op 4 juli 2024 een gunstig advies. De minister van begroting heeft zijn akkoord gegeven op 18 juli 2024, op voorwaarde dat:

- de budgettaire impact wordt opgevangen binnen het budgettaire kader zoals uiteengezet in de conceptnota PAS van 23 februari 2022 (VR 2022 2302 MED.0068/2) (mits het Vlaams Parlement de desbetreffende begrotingen goedkeurt) en dit niet kan leiden tot een bijkomende meervraag;
- de opvragingen uit de PAS-provisie deel uitmaken van een apart dossier op de Vlaamse Regering.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën van 4 juli 2024 gaat als bijlage 2.
Het akkoord van de minister van begroting van 18 juli 2024 gaat als bijlage 3.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorontwerp van besluit heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring wordt dit voorontwerp van besluit voor advies overgemaakt voor publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft een aantal procedurele aspecten;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving en natuur te gelasten voornoemd ontwerp van besluit te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

Bijlagen:

1. Voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de VLAREME van 28 oktober 2016, wat betreft een aantal procedurele aspecten
2. Advies Raad van State 27 november 2024